

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Meritnine in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Delavstvo v boju proti ogrski volilni reformi.

Kdo ne pozna ogrskih volitev? Znano je po širnem svetu, da se vrše vedno pod pritiskom bajonetov, da se volilci, ki ne volijo z vlado, zapro v hleve in skednje ter se na ta način omogoči zmaga vladnega kandidata. Voditelji ogrskih Slovakov, ki so radi teh volitev presedeli mesece po ječah, bi znali napisati o tem dolga poglavja. Ogrski vladi seveda ni prijetno, da cel svet ve o krivicah, ki se gode po dosedanjem volilnem redu nemadžarskim narodnostim, zato hoče nametati javnosti peska v oči s tem, da je predložila parlamentu volilno reformo, češ, svet glej, na Ogrskem vlada pravica! Dolgo so tuhtali Ogrji to volilno reformo, željno so jo pričakovali zatirani narodi in delavstvo. Tisti pa, ki Madjare poznajo, so vedeli že naprej, kakšna bo ta reforma, in se niso motili. Volilni red, kakoršnega hoče uveljaviti vlada, obsega take določbe, da je popolnoma izključeno, da bi narodnosti in delavstvo kedaj dobilo svojemu številu primerno zastopstvo v parlamentu. Zato je delavstvo napovedalo tej volilni reformi, ki ga hoče oropati državljanskih pravic, neizprosno boj z najhujšim orožjem — splošnim štrajkom.

S to volilno reformo pa ni bila zadovoljno tudi protivladna stranka ogrskih magnatov, opozicija, katero vodijo Košut, Apponyi in Andrassy. Tudi ti so sklenili nastopiti proti njej. Pretečeni torek je sklenila vlada predložiti reformo. Delavstvo je sklenilo, da ta dan proglasi splošen štrajk, za katerega se je pripravljalo cel mesec. Ta štrajk naj bi pokazal ogrskim magnatom, kakšno moč ima delavstvo, kajti posledice tega splošnega štrajka bi bridko čutili tudi bogatini. Prišel je s strahom pričakovani torek. Vlada je odredila obširne priprave, naperjene proti delavstvu. Parlament je zastražila z vojaštvom; po cestah je razpostavila tisoče vojakov in celo oddelke s strojnimi puškami. Budimpešta je izgledala kakor da jo oblega sovražnik. Toda ljudstvo je ostalo mirno in pričakovalo proglasitve štrajka. Toda zgodilo se je

nekaj, česar nihče ni pričakoval. Ko je v parlamentu prišla na vrsto volilna reforma, se je oglasil k besedi v imenu opozicije poslanec Apponyi, protestiral proti volilni reformi, a obenem je izjavil, da opozicija ne odobrava splošne stavke in svaril delavstvo, naj se ne prenaagli s splošno stavko in jo opusti. Tako je širokoustna opozicija pustila delavstvo na cedilu. Z ozirom na izdajalsko postopanje opozicije je vodstvo socialno-demokratske stranke pozno zvečer odpovedalo stavko. Ta vest se je z največjo hitrostjo razširila po Budimpešti. Vodstvo soc. dem. stranke pa je izdalo proglas, v katerem pravi: »Delavstvo je bilo pripravljeno v nevarnost staviti svoje življenje, svobodo, vse, da onemogoči Tiszovo delo in pribori splošno, enako in tajno volilno pravico. To bi se moglo doseči le na ta način, da sodelujeta cesta in parlamentarna revolucija. Brez parlamentarnega boja pa je pocestni boj nemogoč in bi povzročil le to, da bi vlada dala postreljati delavstvo. Čeprav bi bila naša dolžnost, staviti vse v nevarnost za ljudske pravice, vendar bi bila politična napaka, v tem trenutku vesti ljudstvo pred strojne puške.«

Ta sklep je vse zadovoljil, samo vladi ni všeč, kajti ona je zaželela splošne stavke, da bi tako pokazala svojo moč in na krvav način preprečila izgrede. Vlada se zdaj trudi, da označi odpoved stavke kot fiasco delavstva. Dejstvo pa je, da so bile predpriprave za stavko popolnoma končane in je bil vsak delavec z denarjem preskrbljen za tri tedne. Delavstvo pa se bo sedaj za splošno, enako in tajno volilno pravico borilo z isto silo proti opoziciji kakor proti vladi.

Vojna na Balkanu.

Predaja Janine.

Grki so v zadnjih dneh kljub neugodnemu vremenu pri Janini vedno napredovali. Pri utrdbi Molistar se je vnel šesturen boj, v katerem so bili Turki popolnoma poraženi. Poveljnik Janine Esad pa-

ša je z ozirom na napredovanje Grkov ponudil predajo trdnjave.

Položaj v Carigradu.

V mestu vlada hudo razburjenje, zlasti ker prihajajo izpred Čataldže vesti, da je velik del turške armade pripravljen udreti na Carigrad, razgnati kabinet in odstaviti Mladoturke. Kabinet se je zvečer sestal ter je sklenil zastražiti porto z močnimi pehotnimi oddelki. Notranji položaj je zelo vznemirljiv. Vsak hip je pričakovati resnega preobrta. Veleposlaniki so zopet pripravljeni izkrcati moštvo, ki naj zasede Pero in Galato, da štiti interese Evropejcev. Veleposlaniki so Mahmud Šefket pašo posvarili, da naj skrbi za varnost mesta. Zato je vlada dala zastražiti in zapreti ulice in dohode k porti. Vojaštvo in policija patrolira po ulicah. Zvečer se je sestal mladoturški komite, katerega sestanka so se udeležili tudi vsi ministri. — Komite je dobil točna poročila o obširni zaroti. Zvečer so aretirali 6 agentov liberalne lige, ki so bili na potu v Čataldžo, da bi razdelili tam na tisoče proklamacij.

Avstrijsko - ruska demobilizacija

bo v najkrajšem času izvršena. Gibala pa se bo v najožjih mejah in bo zadela prilično le 30.000 mož na gališki meji. Isto število bo odpuščeno tudi v Rusiji. Ta demobilizacija se izvrši, da maskira neuspeh avstrijsko - ruskih pogajanj. Kakor izveemo iz merodajnih političnih krogov, je ruska vlada svoj čas prva stavila avstrijski vladi predlog na popolno demobilizacijo. Pri tem pa je zahtevala, da se, kakor smo že enkrat poudarili, demobilizira tudi vojaštvo v Bosni in Dalmaciji in da izjavi avstrijska vlada, da ne namerava avstrijska vlada proti balkanskim državam postopati z agresivnimi sredstvi. Po daljših pogajanjih je avstrijska vlada ruski predlog odbila, zlasti ker so prišla diplomatska pogajanja glede albanskih mej in zlasti glede Skadra in Djakovice na mrtvo točko. Zato je sedanja demobilizacija le malo pomembna in ni noben znak, da so difference med Petrogradom in Dunajem izravnane.

Konjušnica v Berlinu. V velikih mestih ni le čas denar, tudi prostor je vedno dražji. Novim razmeram se ne prilagodi le človek, na naši sliki vidimo, da velja vpliv razmer i za živali. Da se prehrani

pri stavbi stroške za prostor, so napravili v Berlinu konjušnico v več nadstropjih. Za naše pojme pač nekaj nenavadnega: konji hodijo v hlev — po stopnjicah.

Razgled po svetu

Tristoletnica carske rodbine Romanovov.

V četrtek so se pričele jubilejne slavnosti v proslavo tristoletnice carske hiše Romanovov. Ob zori je naznanilo 21 topovskih strelav pričetek slavnosti. Vreme je krasno in solnce sije. Vse je v pomladanski krasoti. Po ulicah valovi na stotisoče ljudstva. Ob cestah je postavljeno vojaštvo. Pred zimsko palačo je zbrana nepregledna množica, ki pričakuje prihod carske rodbine. Ob 11. dopoldne se je pričel slavnostni sprevoz od zimske palače do katedrale, kjer so bili že zbrani vsi državni dostojanstveniki, poslanci gosudarstvene dume in razna odposlanstva. — Sprevoz je nad vse krasen. Na čelu spreveda je carski convoi v slikovitih kavkaških kostumih. V historični kočiji se vozi carska rodbina. Pred katedralo pozdravlja carja in njegovo rodbino metropolit z vso duhovščino. V tem trenutku zazvone zvonovi vseh cerkva v Petrogradu.

Carski ukaz.

Povodom velike proslave 300letnega jubileja sedanje ruske dinastije, je car Nikolaj izdal ukaz, ki odreja:

1. Veliko akcijo za preskrbo sirot kmečkega prebivalstva brez razlike konfesijske.

2. 10 milijonov rubljev iz plemenitaške agrarne banke v povečanje kapitala za podpiranje plemenitašev.

3. 50 milijonov rubljev za ustanovitev raznih institucij, ki se imajo baviti z izboljšanjem položaja ruskih kmetovalcev.

4. Odpustitev denarnih kazni.

5. Olajšanje položaja državnih uradnikov.

6. Amnestijo za tiskovne prestopke do 6. marca.

7. Zopetni sprejem onih dijakov na vseučilišče, ki so bili religirani radi raznih prestopkov.

8. Amnestijo za navadne in državne zločine do 6. marca.

9. Na smrt obsojenim se izpremeni kazen v 20letno prisilno delo.

10. Ruski podaniki, ki se nahajajo v inozemstvu kot begunci, se smejo zopet vrniti v domovino. Onim, ki so bili obsojeni radi prestopkov zoper državni in javni red, je kazen odpuščena, onim pa, ki so pod policijskim nadzorom, se nadzorstvena doba zniža.

Ukaz odreja tudi celo vrsto odredb za Finsko. Tako 10 milijonov rubljev za ustanovitev raznih dobrotelčnih institucij in odpust denarne kazni in zapora.

Ukaz ne govori čisto nič o mednarodnem političnem položaju.

Slovenija

s Cenjenim dopisnikom »Slovenskega Doma«. Razveseljivo dejstvo je, da prihaja uredništvu vedno več dopisov, katerim se pozna, da jih je pisala peresa nevajena kmečka roka. Uredništvo te dopise rado

priobčuje v kolikor mogoče mu to dopušča prostor. Če pa kedaj kakega dopisnika ne priobčimo, naj nam dopisnik tega ne šteje v zlo in naj radi tega ne preneha dopisovati, skušali bomo ustreči njegovi želji v prihodnji številki. Dopisnike prosimo, naj se drže sledečih navodil: Ime in podpis dopisnika naj se napiše na poseben listek, obenem tudi kraj in datum. Dopis sam pa zopet na poseben list, a brez podpisa. Pišite samo na eno stran, kolikor mogoče razločno in glejte, da dopis ne bo predolg. S tem, da prihajajo dopisi v »Slov. Dom« izpod žuljavih kmečkih rok, je postal naš list resnično kmečko glasilo, v katerem se zrcali mišljenje naprednega kmeta.

s Volitev iz mestne skupine Kamnik-Tržič-Radovljica. V Kamniku je dobil notar Marinček 96 glasov, dr. Gregorič 215 glasov. — V Tržiču je dobil notar Marinček 66 glasov, dr. Gregorič 76 glasov. Štiri glasovnice so bile prazne. — V Radovljici je dobil notar Marinček 38 glasov, dr. Gregorič 71 glasov. Sedem glasovnic je bilo praznih. — Leta 1908. je dobil dr. Vilfan v Kamniku 99, v Tržiču 47 in v Radovljici pa 56 glasov. Klerikalni kandidat, nemškutar Detela je dobil v Kamniku 69, v Tržiču 54 in v Radovljici pa 40 glasov. Iz tega razpredela se vidi, da je je ostalo razmerje **faktičnih** volilcev v mestni skupini Radovljica-Tržič-Kamnik mladolane isto, kakor leta 1908. Tudi to pot bi bil zmagal napredni kandidat, če bi ne bili klerikalci vtiho-tapili okroglo 200 volilcev, ki ne plačujejo predpisanega davka v znesku 8 K, protipostavno v volilne imenike, bi bil danes izvoljen za poslanca napredni kandidat Marinček. Sicer pa, če bi se na Kranjskem izvajali zakoni, bi bil danes poslanec gorenjskih mest notar Marinček. Toda pri na so menda zakoni samo za to, da se kršijo in lomijo. In vsled najnesramnejšega zakonolomstva je tudi danes izvoljen za deželnega poslanca dr. Vinko Gregorič, ta večni kandidat. Značilno pa je, da ni mogel priti do mandata s poštenimi sredstvi, marveč so mu morali mandat prislepariti z nasilstvom in zvijačnostjo. No, pa dr. Vinko Gregorič se naj ne veseli preveč svojega problematičnega mandata, ker končno besedo o teh volitvah bo govorilo še državno sodišče in dr. Gregoriču se lahko zgodi, da bo moral še pobrati šila in kopta iz deželnega zbora.

s Obsodba »Domoljuba«. V Ljubljani izhajajoči tednik »Domoljub« je v svoji 51. številki z dne 19. decembra l. l. nesramno napadel semiške Sokole s tem, da jih je lažljivo obdolžil hudodelstva motenja vere, oziroma najmanj pregreška razžalitve zakonito priznane cerkve. Semiški Sokoli pa tega lažnjivega napada niso mirno prenesli, temveč so vložili po ljubljanskem odvetniku g. dr. K o k a l j u pri ljubljanskem deželnem sodišču predlog na uvedbo uvodne preiskave zaradi tiskovnega pregreška proti gosp. Ivanu Rakovcu, odgovornemu uredniku »Domoljuba«.

Sedaj so imeli naši brumni katoliški obrekovalci priliko, da pred porotniki dokažejo resnico svoje obdolžitve. Ker se pa klerikalci boje sodbe nepristranskih porotnikov kakor hudič križa, so pa zlezli pod klop in so rajši žrtvovali odgovornega urednika »Domoljuba«, da je radi zane-marjanja dolžne skrbi prišel pod sodbo. Zadnjič se je vsled tega vršila pred tukajšnjim okrajnim kot tiskovnim sodiščem proti odgovornemu uredniku »Domoljuba« glavna razprava zaradi prestopka zane-marjenja dolžne skrbi. Obtoženi odgovorni urednik gosp. Ivan Rakovec je bil **tudi radi tega prestopka obsojen v denarno globo sto kron, oziroma za slučaj neizterljivosti v zapor 10 dni in mora tudi na svoje stroške le-to razsodbo z razlogi vred priobčiti v »Domoljubu«.** S to kazensko zadevo se je zopet enkrat spravila na dan in obsodila ona katoliška morala, katere se naši patent-katoliki poslužujejo pri svojem tisku, v katerem dan na dan blatijo, črnijo in obrekujejo vse, kar ne trobi v njihov rog. Da bode pa tudi širša javnost zvedela za lepo početje teh katoliških junakov, bomo pa približno še v celoti priobčili to podučno razsodbo.

s **Srečke umetniške loterije** so na prodaj v raznih trafikah, na kar opozarjamo naše občinstvo. Nadejamo se, da se vsak res naroden Slovenec zaveda, da moramo naše slovenske umetnike podpirati prav tako, kakor podpiramo vse, kar pospešuje našo kulturo, kar krepki našo narodnost in kar širi naš ugled na zunaj. Umetnost pa je merilo kulture, sredstvo, s katerim se širi ugled. Zato smo prepričani, da bo naše narodno občinstvo rado podpiralo naše umetnike vsaj s tem, da bo vsakdo kupil vsaj po eno srečko umetniške loterije.

s **Družba sv. Cirila in Metoda** je prejela na poziv Ciril-Metodove podružnice v Matenji vasi »vojno odškodnino«: g. V. Hyhlik, Prestranek, je poslal 10 K. Pri odhodnici gđne. Kristine Demšar nabralo se je v gostilni g. Ign. Zoreta v Črnem potoku 26 K 30 vin. Znani dobrotnik Ciril-Metodove družbe gosp. Josip Sedej iz Sp. Šiške jej je daroval v veseli družbi zopet 20 K; vsoto je izročil g. župan Seidl. Podnanoški kmetski fantje so nameravali prirediti 2. februarja malo veselico v korist Ciril-Metodovi družbi. To veselico pa je onemogočil dež. Vsled tega so zbrali zavedni fantje med seboj 21 K 54 v in jih poslali družbi. Živio!

s **Novih velikonočnih razglednic** letos ni založila družba sv. Cirila in Metoda. Ima namreč veliko število lanských razglednic in še od prejšnjih let v zalogi. Cenjene rodoljube opozarjamo na to narodno blago in prosimo, da razpečajo to Veliko noč vso družbino zalogo in jo spremene v denar; vodstvo pa oskrbi za drugo Veliko noč gotovo zopet novih in pomenljivih razglednic.

s **»Šopek povestic«** je izdal znameniti slovenski rodoljub g. Lamurski in daro-

val nekaj izvodov Ciril-Metodovi družbi. Vodstvo razpošlje te knjižice na nekatere znane naslove. Pisatelj ni določil knjižici cene tudi družba je ni zarezala, priložila pa je poslatvi položnice za prostovoljne prispevke z naslova prejete knjižnice »Šopek povesti«.

s **Lepo je govoriti** o narodni dolžnosti, toda brezplodno, če besedam ne slede tudi dejanja. Najvažnejša narodna dolžnost pa je na vsak način delo za gospodarsko osamosvojitve, ki ga mora vršiti vsak zaveden Slovenec s tem, da kupuje samo domače blago. Imamo n. pr. krasno domače podjetje: Kolinsko tovarno za kavne primesi ki izdeluje izvrstno Kolinsko kavno primes. Ta kavna primes si je po pravici pridobila ime najboljšega kavnega dodatka. Dolžnost vsake slovenske gospodinje je torej, da kupuje samo Kolinsko kavno primes z znamko »Sokol«. Tembolj, ker Kolinska ovarna podpira z rednimi prispevki vsa naša važnejša narodna podjetja, med njimi v prvi vrsti našo važno Družbo sv. Cirila in Metoda. Pri nakupovanju strogo pazite na varstveno znamko »Sokol«, ker je le s to varstveno znamko res pristna domača in izvrstna Kolinska primes.

s **Kogar tarejo skrbi**, si zamore pomagati, če kupi srečko, ki mu v srečnem slučaju prinese glavni dobiček. Dobre srečke z ugodnimi šansami so pa drage, vsled česar jih proti gotovemu plačilu ne more vsakdo kupiti. Češka industrijska banka pa prepusti vsako poljubno srečko tudi proti plačilu na ugodne mesečne obroke s takojšno igralno pravico. Za najbližnji čas pridejo v poštev predvsem turške srečke in opozarjamo na današnji oglas glavnega zastopstva Češke industrijske banke v Ljubljani.

s **Počitniška zveza.** (Poziv slov. napredni javnosti.) Že več let obstoja počitniška zveza, ki ima namen, preskrbeti v počitnicah potujočim dijakom brezplačno prenočišča. Ta naša akcija je za dijaštvo velikega pomena, kajti naše dijaštvo je revno in zaradi tega ne more potovati. Ako pa imamo po vseh važnih krajih brezplačna prenočišča, je potujočemu dijaku precej pomagano. Vsak slovenski dijak mora poznati svojo rodno zemljo in narod, ki prebiva na njej. Pa ne samo slovenske zemlje, temveč ves slovanski jug mora slovenski dijak prepotovati, kajti to je njegova širša domovina. Neobhodno je potrebno, da dijak pozna zemljo in narod, za katerega bo v poznejših letih delal. Zato smo letos sklenili, da dobimo mnogo brezplačnih prenočišč tudi po Hrvaškem, Istri, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini in po Srbiji. Brezplačna prenočišča si dajejo dijaki med seboj, kar pa ne zadostuje. Zato prosimo in pozivljamo slov. napredno javnost, da nam pri tem delu pomaga. Kdorkoli more, naj v počitnicah odstopi vsaj eno posteljo za potujočega dijaka. Pred počitnicami bomo izdali seznam brezplačnih prenočišč. Dijak, ki bo inel kot knjižico in pa legitimacijo počitniške zveze, ima pravico do vseh v knjižici navedenih prenočišč, sme pa ostati na enem prenočišču sa-

mo eno noč. Vsak pa, ki enkrat odstopi brezplačno prenočišče, je potem vezan sprejeti od začetka julija do 15. septembra vsakega dijaka, ki se pri njem zglašuje z legitimacijo počitniške zveze. Slovenci! Uvažujte velik pomen počitniške zveze za dijaštvo in jo podpirajte! Pomislite, da tujec vedno bolj sili v naše kraje in da jih bo poznal kmalu bolje kot mi sami. Vsak, ki more, naj da brezplačno prenočišče in nam naj to javi vsaj do 1. aprila na naslov: **Uredništvo »Preporoda« (za počit. zvezo), Ljubljana.** — **Odbor počitniške zveze jugoslovanskega naprednega dijaštva.**

o Ljubljanska okolica o

lj **Županska volitev na Ježici.** Na Ježici je ondotni župan g. Vilfan odložil župansko čast. Že dlje časa so gotovi klerikalci, na čelu jim znani Dimnik, ruvali proti njemu, dokler se ni vsega naveličal in jim župansko čast vrgel pred noge. Za novega župana je izvoljen posestnik Ahlin.

lj **Dol pri Ljubljani.** Poročali smo že, da se je vršila volitev v krajni šolski svet v Dolu. Naši ljubeznivi klerikalci so imeli veselje, da ni za popisati; hodilo jih je nekaj kar dva dni prazno oblečenih. Še celo tisti, ko so bili za »čakovnike« izvoljeni. Bobnali so v svet in v »Domoljubu«, da so zmagali, a kakšna je bila ta zmaga? Pri nas je všolanih nekaj otrok iz občine Dolsko in D. M. v Polja. Zadnja plača za celo leto okroglo 10 kron za šolske potrebščine, ima pa odbornikov 32, torej če bi se tudi občini Dol in Dolsko skupaj združili, ne napravita nič. Izvoli lahko občina Dev. Mar. v Polju po svojem, četudi ne plača nič. Sedaj sta se oni dve občini skupaj vzeli, in odborniki naše občine, ki plača do malega vse, nimajo nobene besede, tako krivično je sestavljen ta volilni šolski zakon. Zato ne morejo biti ponosni naši klerikalci, ko niso bili izvoljeni od domače občine, ampak od takih, ki jih še niti ne poznajo ne. Ti izvoljenci so tudi vredni, da jih objavimo. Prvi je kovač Kuhar, ta nesrečnež se je že nešteto krat trudil, da bi zasedel kako častno mesto, to se mu ni posrečilo; začel je tožariti te preklicane liberalce, a imel je tudi tu smolo, povsod je pogorel ter mogel plačati ogromne stroške. Poseben mojster je on v špekulacijah, a tudi tu mu preklicani liberalci ne dajo miru, zato taka jeza. Šel je v pokoj, svoje premoženje je prepustil sinu, no, sedaj ima nekaj zadoščenja. Drugi je kovač Špurc, glavna Kuharjeva priča, ima tudi precej zgodovine za seboj. Sedaj bi potreboval lepe bele rokavice in torbico, kadar bi konja zajahal. Tudi žal, da je prodal one male kladvičke, da bi v svoji kovačnici osle koval. Tretji odbornik ima tudi precej spominov v preteklosti. Omeniti je še, da je prišlo iz D. M. Polja na volitev 26 odbornikov pod spretnim vodstvom župana Jokelna. Ti ljudje so več potrosili in zamudili kot plačajo za našo šolo deset let. No, so se vsaj zopet enkrat

pošteno najedli in napili na občinske stroške, kakor je tam navada. Radi tega ima ta občina ogromne občinske doklade, tudi mi dobro občutimo, ko veliko plačujemo pod to občino. Jokel in Mrcina imata le za svoje odbornike in zase korito. Župan iz Dolskega je bil tudi baje zelo razpoložen po gostilnah. Opozarjamo ga, da naj bi bil raje prej tisti dolg poravnal, ko je še pred petimi leti (takrat, ko je hotel zlesti na županski stolček) enemu volilcu iz Beričevega naročil, da naj kar plača pijačo za volilce občine Dol, da bo že on povrnil potem, a še danes ni tega storil, se razumemo!

o Dolenjske novice o

d Iz Velike doline pri Jesenicah. Ker ni že en čas bilo glasu iz naše okolice, se zopet danes oglasimo. Najpoprej vprašamo c. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu, ako smejo poštni uradniki kakor tudi poštni pismonoša agitirati in vsiljevati časopise ljudem. Tako se godi na naši pošti v Jesenicah na Dolenjskem, da Držič in njegova soproga pri raznašanju pisem agitirata in vsiljuje ta časopis »Domoljub«. Prosili bi že enkrat slavno poštno direkcijo v Trstu, naj se nas usmili ter nam pošlje drugega poštnega uradnika v Jesenice na Dolenjsko, ker poleg te poštne upraviteljice Ane Veselič z g. Janezom Gnjezdom, župnikom z Velike doline, se godijo že take stvari, da bomo kmalu morali otroke doma zaprte imeti. Drugič se pa vse poštne tajnosti odkrivajo, tako, da ob nedeljah s prižnice vse vemo, kaj vidi župnik na pošti in koliko je kdo dolžan; prav hvaležni bi bili, ko bi mu slavno poštno ravnateljstvo poslalo drugo gospodično ali pa gospoda nepristranskega. Drugič pride na vrsto, kdo zalaga s kruhom in mlekom in drugimi rečmi poštarico, ker resničnega gradiva imamo zadosti. Gosp. Josip Kalin, gostilničar in posestnik v Bregani, je naročen na »Slov. Narod«, ali mu ga vedno poštarica dva ali tri dni pozneje pošlje, tudi na izrečno zahtevo gosp. Kalina mu ne da »Naroda«. Torej prosimo c. kr. poštno ravnateljstvo v Trstu, naj nam jo zamenja z drugo nepristransko osebo na poštni postaji.

d Iz Prečine. Nerad odgovarjam na klerikalne oslarije. Toda ker »Domoljubov« dopisnik le ne neha biti prišmojen, ne morem molčati. Da ne boš mislil, da jaz mislim, da si res tako neumen, in ne veš, kdo ti pomaga zamorca prati po »Domoljubu«, te naravnost vprašam: Ali nisi ti tisti Martin Berus, katoliški mož in občinski odbornik, ki je na Kilovcih krave s četverem-ključem tako po katoliško »muštral«, da so ti ušle in jarem polomile? Ali nisi ti tisti mož plemenitega srca, ki je na Strožnicah kravo s kopačo na tla pobil? Ali nisi ti tisti vzor krščanskega kmeta, ki je na Veliki njivi v svoji »sveti jezi« vola dol pobil, potem ga z žlajdro okoli

vratu zadrnil, nato pa drugega vola pripregel ter onega reveža na tleh pustil vlačiti po njivi toliko časa, dokler je vol rajše vstal, kjer bi ga bil sicer z žlajdro zadušil; potem si pa rekel, da si to »šolo« iznašel, češ, da je to dobra šola za »štottljive« vole? Ali želiš, da ti zapojem še druge take litanije o surovem trpinčenju uboge živali? Ali nisi ti tisti katoliški mož, ki je svojo ženo in hčere pretepal pred »ohcetjo« svojega starejšega sina? Ali nisi ti tisti oči, ki je na svatbi svojega sina zakrament sv. zakona počastil z razbijanjem po mizi, tako, da je nevesta zbežala iz hiše? Ali nisi ti tisti vzoren katoličan, ki je na Skubčev pozdrav: Hvaljen bodi Jezus in Marija — odgovoril: Le pojdi hudič, saj tako nisi nič vreden? Ali nisi ti tisti Martin Berus, ki je po Kamencah govoril, češ, zdaj grem pa v Ljubljano, moram zvedeti za dopisnika v »Slov. Domu«, da ga bom tožil? Ali je za te porotno sodišče pri Mala Ritužu na Gor. Kamenicah? Ali ni bil predsednik te »porote« stari Mala-Rituž, v »senatu« pa so sedeli njegovi nadebudni potomci, »državnega pravdnika« pa je igral bivši kaplan Štefan, o katerem slišimo, da še vedno hodi nazaj? Ker praviš sam o sebi, da nisi tako neumen, kakor »vun vidiš«, te naravnost vprašam: Ali bi ne bilo pametno, in za te kot katoliškega moža, bolj krščansko, če bi lepo vse spokorno priznal, kar smo ti našteali za tvojo vest, namesto, da se na tak farizejski način izvijaš na »obrekovanja«? Ali je pri tebi resnica obrekovanje? Ali ti je bilo se še treba podpisati pod »porotno sodbo«, sklenjeno pri Mala Ritužu, ko vendar sam potrjuješ stari pregovor, ki pravi: Kjer se osel povalja, tam svojo dlako pusti? Če kaj kje zamuka, pravimo, aha! to je pa ali Berusova krava ali pa vol, in če kaj kje zariga, pa pravimo, aha! to je pa Berusov osel, ali pa Berus sam. — Toliko za enkrat v odgovor od »Perčovega Fronca«.

d Iz Prečine. Svetokriškega penzioniranega »cerkmoštra« glava boli in vedno toži o zlatih časih, ko je še regiral v cerkvi in okoli cerkve in ko je še mežnarijo tako vzorno opravljal, da jo je pod razvalinami — vrag vzel, bog mi grehe odpusti. Tudi predzadnje volitve mu večkrat prihajajo na misel in čudno se mu zdi, da je tako strašno pogorel, da se na zadnje volitve še upal ni priti s svojo kandidaturo na dan. Ob nedeljah posebno rad doma čepi in premišluje, kako bi se v družbi svojega novega, njega vrednega soseda in somišljenika očeta Berusa maščeval nad liberalci v Bezgavškem grabnu, posebno pa nad svetokriškim pašetom. Ker kaj bolj pametnega ne uganeta, prodajata po »Domoljubu« svoje prismojene čenčarije. Dalje pravi, da je za več sto kronc na slabšem, odkar so ga kot cerkmoštra in občinskega odbornika poslali v penzijo. Če bo z očetom Berusom in svojim sinom še kaj prodajal neslanih čenč po »Domoljubu«, se mu

zna zgoditi, da ga pošljemo še kam drugam. »Zdaj vidite, kam privede taka družina.« — Še to moramo povedati, da je naš župan še slabši, kakor je bil prejšnji. Na postave se razume kakor zajec na boben. Zdaj ima slabo vest zaradi občinskih računov. Pravijo, da je za več tisoč kron pomote v računih. Kar strah ga je, če kdo hoče bolj natanko pogledati v računске knjige. Govori se tudi, da je za več let računskih knjig kar zmanjkalo. Pa to so menda še stari Vintarjevi grehi. Župan Turk pa tudi svojim občanom rad pomaga. Zadnjič je Možetova žena iz Daljnega vrha prosila, da bi se na vojaško oblast poslala prošnja, na podlagi katere naj bi se njen mož pustil domov od vojakov. Moža so namreč poklicali k vojakom. Mož pa je zapustil doma starega, bolnega očeta in mater in ženo, ki je blizu poroda. Zdaj ko bo za kmeta največ dela, pa gospodarja ni doma. Župan, ki bi v takem resnem slučaju prvi moral pomagati, je to prošnjo odklonil in obdolžil glavarstvo, da tam take prošnje strgajo in mečejo v koš. Prošnjo so potem napravili na glavarstvu, županu pa ukazali, da jo je potrdil. Res je, da Vintar ni bil bogve kaj prida župan, ampak zdaj šele vidimo, da je bil stokrat boljši kakor je Turk. Turk pač spada le v Turčijo, ne pa med kristjane.

d Od vavtovške straže. Sklicujoč se na paragraf 19. tisk. zakona z dne 17. dec. 1862, drž. zak. števil. 6 ex 1863, zahtevam z ozirom na dopis objavljen pod zaglavjem »Od vavtovške Straže« v števil. 7 vašega lista, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek: 1. Ni res, da bi bil v kaki zvezi z dopisom »Dol. Novic« z dne 10. februarja t. l. števil. 3 »Od vavtovške Straže«, res pa je, da o tem mi ni bilo nič znano. 2. Ni res, da bi bil proti predpustni veselici prostovoljnega gasilnega društva, res pa je, da sem kot ustanovni in delujoči član društva večkrat brez kakega nasprotstva gospoda župnika priredil veselice. 3. Ni res, da bi bil g. Jarc, drž. in dež. poslanec obljubil, da dobi gasilno društvo 1000 kronc, ako ne priredi predpustne veselice, res pa je, da društvo ni dobilo nobene podpore. 4. Ni res, da bi gospodu Večeslavu Kalanu, prof. kandidatu hotel škodovati ali ga hotel javno napasti, res pa je, da sva si bila prijatelja in ne v sovražnem nasprotstvu. 5. Ni res, da bi bil od liberalne nezavednosti pri trgovini podpiran, res pa je, da so me podpirali z naročili, posebno ko sem bil v službi pri nemškem judu. 6. Ni res, da bi bila vest v »Slov. Narodu« radi veselice resnična in jo spotikal kakemu vaščanu, res pa je, da je popolnoma izmišljena. — Straža, dne 22. svečana 1913. Ivan Rakoše.

d Iz topliške župnije. Našim klerikalcem na ušesa! Topliškem župniku na srce. Norčujete se iz podljubniških kmetov in potrjujete v »Domoljubu«, da so res še za sto let za nami. Ali čudno se mi zdi, če že

to potrdite, da tudi tega ne potrdite, da ste tega krivi sami, oziroma vsi tisti, ki so jih pred vami imeli za pajace in za — molzno kravo. Pohlevne ovce gredo tudi za razboritem pastirjem, pa naj je tisti še tak — Samo poredni kozli radi samovoljno skačejo v stran. Seveda če se dobi med čredo tudi kakšna, na možganih bolj razvita ovca, tudi ne bo več drla za pastirjem, če ga enkrat dobro spozna, da jo samo molze, ne da ji pa potrebne hrane. Vem da niste tako brljavi, ampak tako pretkani ste, da tudi o polnoči, v najhujši temi vidite kod laziti po podljudinskih gozdih, če je treba kakšno dušo preslepiti za glasovnico S. L. S. Za bodoče volitve le hodite še po teh krajih, vam bodo že posvetili. Kdor Podljudničanov ima le za zrno soli v možganih, bo storil svoje. Vsaj še niso pozabili, kako ste jih zadnjič na led speljali. Še bolj pa se čudim, da vi kot božji namestnik, ki bi morali v prvi vrsti z lepim zgledom svetiti, po »Domoljubu« hujskate uboge, zaslepljene ovce tam Podljudnom proti varnosti človeškega življenja. Kakšen namestnik pa ste tistega učenika Kristusa, ki vam je zapovedal: **Imejte mir z vsemi ljudmi! Ljubite tudi svoje sovražnike!** Ali vi ta nauk tako izpolnjujete? Vi, gospodine Frančišek Erzar, ki ste bili svoj čas pri Janezih v Ljubljani, kjer se pa niste drugega naučili kakor to, kar slišimo nedeljo za nedeljo v cerkvi raz prižnico. Ker vi ravno nasprotno učite, kakor je zapovedal tisti, čigar namestnik pravite da ste, potem si ta nasprotja ne moremo drugače razlagati kakor takole: Ali Kristus tega nauka ni učil, ali se ga pa vi niste učili, ali pa ste vse drugo, le to ne, za kar se izdajate. Vam Podljudničanom in sploh vsem, ki vas župnik hujska na pobojo pristašev druge stranke, pa to-le resno na srce pogačamo: Naša fara je brez takega posebnega hujskanja od strani župnika že tako dovolj razvpita kot fara pretepačev. Volite, kakor hočete, ampak nikar se ne predaleč izpozabiti, da ne pride zaradi kakšnega farovškega šnopsarja res cela fara še bolj na slab glas. Ker ravno s tem, da se zdaj na tak način hujska, se doprinaša od vaše strani same dokaze, da ste še vedno za več kakor sto let zadej za kulturo in civilizacijo.

d Izpod Sv. Križa, občina Prečina. Svetokriški župan in njegov brat, bezgavški zagrizenec, se zelo trudita, da bi naredila kakšno naklado na našo občino. Zelo jima je za čast. Kaj rada bi gospodarila v občini. Pa ne gre po njihovi volji in zelo sta žalostna. Veliko pišejo, lažejo in obrekujejo naše napredne može. Na Daljnem vrhu imamo klerikalnega tiča z rumenim kljunom in kosovim repom, ki poje prav po farško. Noč in dan hodi okoli in išče, kako bi mogel katerega naših mož v škodo pripraviti. Svojo družino pa pusti stradati doma zaprto v hlevu brez krme in vode. Tako je že suha, da se komaj pokonci drži. Temu ptiču svetujemo, da naj se svoje

živine bolj oklene in naj s svojim jezikom ne obrekuje naših naprednih mož. Prihodnjič bom pa kaj več povedal o bezgavškem županu in njegovem kanclajdinarju.

o Gorenjske novice o

g Iz Medvod. Kje je denar? Kam gre naš denar!? Ko smo plačevali 16% cestne naklade, speljalo se je na naše ceste 250 voz gramoza. Sedaj pa plačujemo 24% cestne naklade, a še nismo videli, da bi se pripeljalo na cesto gromoza en koš. Vsestransko se glase pritožbe radi slabih cest, v nevarnosti so celo Legvartovi suhi kozolci — hočemo reči, biki in plemenski »pincgavec« pod Humom. Prosimo!

g Škofja Loka. Zopet je posegla kruta smrt v naše vrste in nam ugrabila 21letnega mladeniča Tinčeta J e n k o, medicina iz Lipice pri Škofji Loki. Umrl je dne 25. m. m. na Dunaju. Njegovo truplo so prepeljali v Škofjo Loko, kjer smo ga preteklo nedeljo spremili k zadnjem počitku na tukajšnje pokopališče. Njegovega pogreba se je udeležilo zelo veliko ljudstva, tako iz mesta kakor iz okolice. Pogreba so se udeležili tudi korporativno tukajšnji in kranjski Sokoli v lepem številu, da izkažejo zadnjo čast vrlemu telovadcu. Pa tudi pevci so mu zapeli par žalostink. Pokojni Tinče je bil zelo priden telovadec in sploh dober delavec na sokolskem polju. Zato pa, dragi Tinče, spavaj sladko v zavesti, da bo delo h kateremu si nas tolikrat bodril, obrodilo stoteri sad! Naj ti bode zemljica lahka!

g Iz škofjeloške okolice. Vendar smo enkrat dočakali čas, da je razpisana nova cesta iz Škof. Loke na kolodvor. Stvar se je vlekla že toliko časa, da smo bili skoro vsi prepričani, da z njo ne bo nič. Upamo, da se bo pri delu oziralo nekoliko bolj na domače ljudi, ker smo pred vsem domačini najbolj potrebni zaslужka.

g II. občni zbor Ciril-Methodove podružnice v Žireh se bo vršil v nedeljo 9. sušča ob 3. popoldne v gostilniških prostorih pri Bahaču v Stari vasi. Žirovci in Žirovke, vaša dolžnost je, da se udeležite v častnem številu občnega zbora naše prekoristne Ciril-Methodove podružnice in da po svojih močeh skrbite, da se podružnica dvigne po številu članov. **Rešujmo slovenski narod!**

g Sveta gora. Zadnji dopis je že nekaj povedal, ali oni ne zadostuje. Svetogorski gospod so res dolga ta živa statua, a na visoki gori so še večji tako mislijo oni, pa ni res, ker tudi napihnjena žaba vola ne doseže. Bolj zanimivo je to-le: V svetogorski župniji je podružnica Sv. Ane. Dajo ji lastnost nekake romarske cerkve, ker semkaj zahajajo ženske v svojih posebnih okolnostih, n. pr. za srečen porod. Kakor je komu lepše na roko, tako si pa »gospoda« izbere. Svetogorski oblastnik pa te ljube slobode ljudem ne dopušča, češ, da

ima on sam dobre noge in da brez njegovega dovoljenja nihče v »njegovi« podružnici maševati ne sme. Drugi gg. so bili veseli, če si je kdo omislil tako pobožno delo, a drugega mnenja je sedanji **harambaša**. To kaže, da se prav ne obnaša. Vid'š! Töne Klobučič, župan, poštenjak, a tudi v letih, naroči sv. mašo v tej podružnici za svojo rajno ženo Ano, ter ima od cerkvice prav blizu. Ta je dal na Sveti gori napraviti 40 stopnjic iz cementa (na svoje stroške), vso cerkev z altarji vred — takorekoč — prenoviti (na svoje stroške), in zdaj bere tako hvaležnost?! In kaj si je zmisli naš obergospod? Nove spovednice hoče napraviti, ko so same popolnoma veljavne za dobrih sto let. Ljudem gre hudo za denar, in vendar si gospod domišlja tako **potrato!** Mnogi še za sol nima, pa se ga kar po kronačah kontribucionira. Potem se ni čuditi, če zavlada velika nejevoljnost, in tako se prenese odium na osebo in na stan. Tako klerikalstvo nima kredita. Pod tem pokrovom je mnogo tehlemehtla. Gospod se bori za svoje »pravice«, na, zdaj pošlje pa kar dva ključarja v sosedne fare, naj obdelavajo ljudstvo za tesarske aparate, ki so vsakemu tako nepriljubljeni. Bržčas ima vis. gospod potrebna dovoljenja pisana in podpečena v žepu. Manjka to, da od vsakega spovedenca bakšiš vpelje. Gora je visoka, in tako se moreš izvežbati za aviatika. Ako bode gospod tako skrbel za čast božjo, da njegovi ne bodo praznote trpeli, potem ostaja le še eno privlačno sredstvo, in to je — sveti misijon, katerega je pa v. č. gospod Kirchenverwalter najbolj sam potreben.

Argus.

g Iz Št. Vida pri Lukovici. Preteklo soboto je imelo naše pevsko društvo »Zarja« svoj občni zbor, ki je bil jako številno obiskan. Zbor šteje sedaj 17 pevcev in nad 50 podpornih članov. Izvoljen je bil dosedanji odbor. Predsednik: Josip Rus, tajnik in pevovodja Rudolf Knez, blagajnik Anton Osolin, vsi iz Šent Vida. Odbornika Tomaž Justin iz Vrbe in Ivan Novak iz Št. Vida. Namestnik: Peter Štrban iz Brda. V priznanje za zasluge je občni zbor izvolil častnim članom gosp. Frana Marolta, mestnega učitelja v Ljubljani in gosp. Oskarja Deva, c. kr. sodnika v Kranju.

g Na Brdu v stari šoli se vrši gospodinjski tečaj za dekleta. Tečaja se udeležuje 24 deklet iz lukoviške okolice. Uče se kuhati, šivati, gospodinjiti in še več drugih za gospodinje potrebnih reči. Tečaj vodi učiteljica M. O d l a s e k iz Kamnika.

g Iz Blagovice. Kakor čujemo, prosi stran naš župnik Hartman. Kaj ga je neki zbudilo, da gre sedaj stran, ko je sezidal tako lep dom sredi blagovške vaši? Sedaj si tudi mislimo, zakaj je Erzinovega hlapca Jožeta zvečer iskal po hlevu. Za selitev bo treba spraviti novce skupaj.

o Notranjske novice o

n **Postojnska jama.** Kakor smo že zadnjič omenili, upravlja Postojnsko jamo takozvana jamska komisija. Jamska komisija ima tedaj le upravo in oskrbnitvo jame v roki, nima pa s tem še nikake lastninske pravice do jame. Vendar pa si je začelo poljedeljsko ministrstvo v zadnjem času dovoljevati preveč pravic v tem oziru in vse kaže, da ne bode dolgo tega, ko nam bode odvzelo vsako besedo, ki jo imamo še pri jami ter si jama popolnoma prisvojilo. Tako se je hotelo na priliko park, ki je pred jama in ki je last upravičencev (ker se nahaja na svetu upravičencev) meni tebi nič prepisati kot lastnino jame na jamsko komisijo. To neopravičeno lastninsko pravico so dali že izvesti v zemljiški knjigi, dasi se niso zastopniki opravičencev pravočasno pritožili in napravili tožbo proti jamski komisiji. Razume se, da so s tožbo tudi prodrli. Na tak način se hoče tedaj počasi spraviti neopravičeno vse pod se, in mi naj vse to početje mirno gledamo? Ne, nikakor ne, temu se mora konec narediti in naj stane kar hoče. Kakor nam znano, se je takoj od početka izročilo upravo jamski komisiji ter se odreklo vsem morebitnim lastninskim pravicam do jame. To so storili svoječasni trški zastopniki, ki niso bili v to popolnoma nič opravičeni. Lastninskim pravicam se lahko odpove le faktni lastnik sam, ne pa tretja oseba, zlasti ako ni v to pooblaščen. Tudi se niso odpovedali pravicam svojih pravnih naslednikov, oziroma opravičencev, katerim se bodo še-le sedaj po agrarni komisiji oddelile te pravice. Tudi bi dalje ta sklep občinskih zastopnikov, da bi bil veljaven, moral potrditi deželni odbor, a tudi to se ni zgodilo. Vse tedaj kaže, da se je nepravilno in nekorektno postopalo vedno in povsod, in da nimajo vse te pogodbe nobene pravne podlage. Dalje nam pa tudi noben zakon ne more odrekat pravic, ki jih imamo nad površjem tudi za pravice pod površjem. Saj se tu vendar ne gre za zaklade rudokopov, ampak le za naravna čuda, ki se nahajajo pod površjem postojnskih opravičencev. Čudno se nam tudi zdi, da se za pravice »Otoške jame«, ki leži v neposredni bližini postojnske jame, in je z njo takorekoč v zvezi, noben živ krst ne zmeni in tudi poljedeljsko ministrstvo ne. Seveda, postojnska jama se da izkoristiti, o tem ko od »Otoške jame« ni pričakovati nobenih dohodkov. To je tedaj trn, na katerem vise vsa imenovana oblastva. Po našem skromnem mnenju bi tedaj kratkoma nasvetovali prizadetim, da se vso zadevo pojasni našim državnim poslancem, ki naj bi to pereče vprašanje enkrat za vselej uredili v državnem zboru mirnim potom, ako pa to ne gre, pa naj se nastopi pravno pot. Do konca in na jasno moramo prite, ker tako ne sme dalje iti. Prizadeti

pa naj se zanimajo, da se ti nasveti tudi izpolnijo, da ne bode ostala vsa stvar samo na papirju in pri besedah. Vederemo!

n **»Godbeno društvo« v Postojni** izreka tem potom preblagorodnemu gosp. c. kr. okrajnemu glavarju v Postojni, dr. Antonu Pilshoferju, najiskrenejšo zahvalo za velikodušno darilo 50 K, ki jih je blagovolil nakloniti društvu v društvene namene. Za odbor: Jos. Lavrenčič, t. č. predsednik. Fran Kutin, t. č. blagajnik. — Omenimo naj le, da je »Godbeno društvo« velepomembno za Postojno z ozirom na tujski promet, ter je le železi, da bi temu društvu pristopilo vse brez razlike kot podporni člani. Preblag. gosp. okr. glavar pa je najlepše pokazal s svojim velikodušnim činom, da ve ceniti pomen tega društva. Da bi našel le mnogo posnemovalcev, ker društvo je vse podpore vredno.

n **Dne 20. marca se vrši v Postojni komisijonalni lokalni ogled** stavbnega prostora za prihodnjo vojašnico, ki se ima graditi v Postojni.

n **Gosp. dr. Igo Janc, odvetnik**, dose-daj v Postojni, se je preselil s 1. marcem v Radovljico.

o Zagorske novice o

zg **Kako klerikalci zlorablajo uradno oblast.** Dobili smo v roke prepis sodnega akta z občinskim potrdilom, katerega bomo nižje doli dobesečno objavili. Iz tega akta se vidi, kaj vse si upajo klerikalni občinski tajniki in župani po naši kranjski deželi.

Da pa bodo čitatelji »Slovenskega Doma« imeli jasno sliko, za kaj gre, hočemo tu podati kratko črtico dejanskega položaja.

Pred leti je kupil neki Srebotnjak posestvo na Perhovcu pri Izlakah v aržiški občini. Ker se omenjeni posestnik večji del peča z lesno trgovino, si je hotel pot do svojega posestva izboljšati, kajti pot je preje peljala čez potok, kar je pri narasli vodi vedno bilo nevarno za vožnjo. Misli je, da bi bilo jako umestno, zgraditi si most čez vodo. Dotično pot pa uporablja razven omenjenega še več posestnikov treh občin.

Srebotnjak je napravil prošnjo na aržiško občino, če bi se mu dovolilo, da se izboljša pot ter zgradi most. Obenem je tudi prosil, da bi občina kaj prispevala k napravi.

Županstvo je ukrenilo ogled na licu mesta ter dovolilo Srebotnjaku, da lahko popravi pot ter si zgradi tudi most čez potok, pač pa le na svoje stroške. Tudi moramo omeniti, da se je pri ogledu naredil zapisnik in podpisal ter podkrižal od navzočih.

Nato je pričel Srebotnjak popravljati pot ter si tudi zgradil most na lastne stroške. Ko je bilo vse gotovo, je pa zahtevala neka posestnica, sestra zloglasnega klerikalca Prašnikarja (kateri je občinski taj-

nik in obenem občinski svetovalec), da ji mora Srebotnjak plačevati letno 20 K odškodnine in obenem mu odkazala pot po grabnu. Srebotnjak si je nato moral pravnim potom iskati svojih pravic. Imel je v rokah zapisnik lokalnega ogleda, s katerim se mu dovoljuje, da si sme izboljšati in zgraditi most.

Na podlagi tega zapisnika je dobil Srebotnjak v vseh instancah pravdo. Posestnica Vincencija Lipovšek, po domače Mosarca, je imela vsled te pravde skoraj okrog 2000 K stroškov. Da si je nakopala toliko stroškov, je bil edino nje brat Prašnikar kriv, ker jo je vedno hujskal, da ji ni potreba odnehati od tožbe in se je baje zavezal, da bo v slučaju, ako tožbo izgubi, plačal polovico stroškov. (Tako nam je zatrjeval ugleden mož iz Izlak.) In ta »bogati« Prašnikar baje še do danes ni plačal svoji sestri niti vinarja.

Kakor običajno po Kranjskem, da se iz civilnih pravnih izcimi navadno kazenska, je bil tudi tukaj tak slučaj. — Vincen. Lipovšek ni dala miru vest, da je izgubila pravdo in se je hotela vsled tega na vsak način maščevati nad Srebotnjakom s tem, da je pričela trositi okrog žaljiva obrekovanja o njem. Ker le ni konca obrekovanja, pač pa vedno več, je bil Srebotnjak zopet primoran tožiti Lipovškovo zaradi žaljenja časti. Navel je za pričo Valentina Jesenška.

Ko je bila Vinc. Lipovškovi dostavljena obtožnica in je izvedela, da bo Jesenšek za pričo, se je takoj zatekla s svojim zetom Grabnarjem k svojemu bratu za svet. Prašnikar je tuhtal sem in tja, kaj bi bilo najbolje; slednjič mu pade na um jako originalna misel. Sestavil je sledeče potrdilo, katero je shranjeno pri sodišču v Litiji.

Ad U 54/12-2. Potrdilo. Podpisano županstvo potrjuje, da Valentin Jesenšek, tesač pri Srebotnjaku, že od nekdaj ni pri pravi pameti in da je bolan na umu in da ni zanesljiv v svojih besedah.

Varuh **Jakob Butja** l. r. Županstvo Aržiše, 25. februarja 1912. Občinski pečat. **Anton Klobučič**, župan.

Sodišče se ni oziralo na to potrdilo, zapriseglo je Jesenška in na podlagi njegove izpovedbe obsodilo Vinc. Lipoškovo na 6 dni zapor. Ob sebi umevno, da se je Valentin Jesenšek čutil žaljenega vsled občinskega potrdila ter je vložil tožbo radi žaljenja časti proti Antonu Klobučiču, županu; Prašnikarju Jožefu, občinskemu tajniku in Grabnarju Ivanu, posestniku. — Omenii moramo, da je Grabnaršel s potrdilom, katerega je spisal Prašnikar, k varuhu Butjaju s pretvezo, da gre tukaj za mladostnost Jesenškovo. Varuh v dobri veri, da s tem koristi svojemu varovancu Jesenšku, je podpisal. Pri sodnji v Litiji so obtoženci podali sledečo izjavo: Obtoženci izjavljajo, da niso imeli namena s sestavo občinskega potrdila z dne 25. februarja 1912, ležečega v tusodnih

kazenskih spisih U 54/12 zasebnega obtožitelja žaliti na časti, ter vsled tega prošjo tega odpuščanja. Zaeno izjavljajo, da se je potrdilo izdalo na podlagi navedb Vincencije Lipovškove, da pa dokaza resnice za iste ne morejo dognati.

Zavezujejo se, poravnati zasebnemu obtožitelju nerazdelno stroške kazenskega postopanja, ter tudi potne stroške zasebnega obtožitelja, in sicer k današnji razpravi in v Litijo v svrhu informacije za to tožbo, in sicer vse to po sodni odmeri tekom 14 dni po pravokrepnosti dotičnega sklepa, izogibom izvršbe. Na podlagi te izjave je umaknil Jesenšek tožbo in sklenil poravnavo.

Torej samo po velikodušnosti Jesenškovi so odšli Klobočič, Prašnikar in Grabnar zasluženi kazni. Značilno je bilo, kako so se ti klerikalni možakarji zagovarjali pri razpravi. Župan je trdil, da sploh ni vedel, za kaj da gre. Bil sem v dobri veri, da je vse prav in vsled tega sem z mirno vestjo pritisnil svoj podpisni pečat na potrdilo, (kaj ne, lep župan!) katerega mi je dal občinski tajnik. Prašnikar je zopet zatrjeval, da on sploh ne ve, kdo da je sestavil potrdilo, na kar ga je njegova sestra zavrnila, da ga je on spisal in sestavil. In nazadnje so pa lepo celo krivdo zvrnili na Vincencijo Lipovškovo. Ker pa predobro poznamo »ta bogatega« Prašnikarja, smo mi pač drugih misli. Lepi krščanski možje na klerikalni podlagi so to! Prej potvarjajo resnico in hočejo s tem svojemu nasprotniku škodovati, ko se jih pa citira k sodišču, se pa lažejo in drug na drugega vale krivdo. — In taki možje naj gospodarijo z našim občinskim denarjem? Če ni to sramota za aržiško občino, da ima na čelu takega župana, kateri ne zna ne brati in ne pisati, pač pa je zmožen vseh klerikalnih lumparij in je jako dobro v njih podkovan in pri tem se ne straši novenega sredstva, če je še grše, samo da bi le ubil svojega političnega nasprotnika.

Radovedni smo, kaj bi storil deželni odbor, če bi zagrešil kaj sličnega kak napredni župan? Gosp. državni pravdnik, ali nimamo mi v našem kazenskem zakonu tudi paragraf za take uradne zlorabe?

Kakor smo že poročali, bomo posvetili analfabetu Klobočiču in njegovemu adlatusu več pažnje pri opravi občinskega gospodarstva. S tem smo šele pričeli, kajti znani so nam še drugi slučajji, kateri podo počasi še prišli na vrsto. — Opozicijski odborniki, vaša dolžnost vas veže, da posvetite v te koruptne razmere ter brezobzirno razkrinkate pri sejah gospodarstvo analfabeta Klobočiča s Prašnikarjem vred.

Razširjajte od hiše do hiše „Slov. Dom“.

o SLOVENJI GOROTAN o

sg **Samovoljna konfiskacija slovenskih katekizmov.** Povodom upravičevanja nemških lopovstev pri znani protislovenski demonstraciji pred hotelom Trabesinger v Celovcu so Nemci z vso vmeno zatrjevali, kako vneti prijatelji so napram svojim slovenskim sosedom, katerim ne marajo nikakor kratiti svojih pravic. Takrat smo jim rekli kulturožrci, volkovi v ovčjih kožah in kosmatih rokavicah. Dokaz. Na ljudski šoli v Pliberku, katero morajo vzdrževati tudi slovenski žulji, se je od nekdanj poučeval pouk in tudi verouk v slovenskem jeziku. Nemško-nacionalni učitelji pa so se naenkrat spomnili, da to ni prav in so popolnoma samovoljno in naravnost nasilno **pobrali slovenskim otrokom slovenske katekizme.** To jih zadostno kvalificira! Pozivljamo deželni šolski svet, da se informira o tej zadevi in napravi konec takemu, vsake obsodbe vrednemu postopanju.

sg **Sveta vojska proti alkoholu** se je pričela tudi na Koroškem. V nedeljo se je vršil namreč I. protialkoholni shod svete vojske v Celovcu. Govorila sta Podgorc in Kalan, ki sta poudarjala v očigled veliki škodi, ki je povzročila nezmerno uživanje alkohola, da abstinenca alkohola ni zadnji namen protialkoholnega gibanja, marveč le sredstvo, da se doseže med ljudstvom zmerno uživanje alkohola.

sl g **Borovlje.** (Nekaj o pravici.) Pred kratkim se je pripetilo, da je neki fant, ki zahaja v obrtno šolo udaril svojega sošolca tako sirovo po obrazu, da dva dni ni videl in moral iti trikrat k zdravniku. Zgodilo se je to v šoli v pričo več drugih šolarjev. Ker ta poškodovani učenec dva dni ni mogel delati in je član bolniške blagajne, se je seveda nadzorstvo te blagajne zanimalo za ta slučaj, ker se je šlo zato, kdo ima plačati zdravnika, kajti mislilo se je to kar tako meni nič tebi nič zamočlati, ker je ta sirovina pri nemškutarskem »Jugedhortu«. Prišlo je do obravnave in tam so jo skuhal na ta način, da je tudi ta sirovi fant šel k zdravniku, svojemu zaščitniku Maurerju, češ, on me je prvi z nogu sunil, kar blagovolite preiskati, kajti vidi se še sedaj. Seveda je dr. Maurer takoj konstatiral, da je to udarec z nogu in je vložil pritožbo za svojega sirovina. Tudi sodnik se je postavil na to stališče, da sta oba kriva, zaslišal le priče nemškutarskega pretepača ter obsodil vsakega na 24 ur in poravnavo stroškov. Resnici na ljubo povemo, da hudo poškodovani fant ni udaril svojega sošolca z ного, marveč ga le malo dregnul z roko, a tudi šele potem, ko je bil že ves moder v obrazu. Udarec, kojega je sodnik našel na temu sirovinu, izvira iz pretepa z nekim drugim mesarskim vajencem. Tako je prišlo, da je poškodovani fant na vse zadnje še obsojen. To je stara Maclnova praksa, ki

je dva slovenska fanta, ko sta bila od nemškutarjev pretepena in sta šla iste tožit, obsodil na 3 oziroma 5 dni zapor. Sedaj dela tudi naš ljubi Grimschitz tako. Dr. Maurerja pa priporočamo vsem istim, ki ne vedo, kje stanuje g. dr. Vetter in ki je zdravnik, da se da od njega pričakovati pravica. —M—

Ostali slovenski kraji

o **Krščanska pravičnost klerikalcev.** Zadnjič smo povedali, kako deli klerikalni deželni odbor samo klerikalnim in nemškim učiteljem in učiteljicam draginjske doklade. Marsikdo naših bralcev ne ve, kdo so tisti ljudje v deželnem odboru, ki tako krščansko pravico dele. To so: Odvetnik dr. Pegan, zdravnik dr. Zajec, duhovnik dr. Lampe in grof Barbo. Napredni deželni odbornik dr. Triller je predlagal, naj vsem učiteljem, ki je še nimajo, doklado podele, pa ker je on sam, ni obveljal njegov nasvet, ampak je duhovnik Lampe rekel, da morajo samo tisti dobiti, ki so klerikalne in nemške stranke. Klerikalci pa to svojo nekrščansko, hudobno delo še zagovarjajo in pravijo, da hočejo izstradati tiste učitelje in učiteljice, ki se nočejo vdinjati klerikalcem in nemčurjem. Slovenski kmetje in davkoplačevalci ali veste, kdo plačuje vse učitelje? Tisti ki plačuje deželne naklade in ravno dr. Zajec, dr. Lampe in dr. Pegan ne plačajo nobene ficka deželnega davka in sedaj pa tako mogočno dele deželni denar med učitelje, kakor bi šel samo iz njih žepov. Najlepše pa na kmetih duhovniki zagovarjajo to lumparijo. Pravijo: Naša stranka skrbi samo za naše (to je klerikalne) učitelje; naj pa liberalci skrbijo za svoje. To govore tisti božji namestniki, ki oznanjujejo lepe Kristusove besede, ki nas uče, da se moramo krščansko ljubiti in biti pravični. Najboljše bi bilo, da bi tisti učitelji, ki niso dobili 25% doklade, tudi v šoli za 25% manj delali in v letu 25% šolskih dni imeli prosto. Klerikalci tako delajo in govore, kakor bi deželni davek samo klerikalci plačevali, pa je že stokrat dokazano, da ravno naprednjaki na Kranjskem plačujejo $\frac{2}{3}$ vsega davka.

o **Ni še minulo mnogo časa,** odkar je »Slov. Dom« prinesel vest, da so v okolici Poreča v Istri porezali toliko vinskih trt, da jih je sodna komisija na licu mesta cenila na 11.000 kron, in sedaj se zopet poroča iz poreške okolice, da so tam porezali nekateri brezvestneži toliko trt, da znaša provzročena škoda celih 10.000 K, kar kaže, da so tam okoli Poreča res nekatere grozno pokvarjene in podivjane kreature, ki delajo vinorejcem tako stršansko škodo, ne da bi imeli hudodelci pri tem kak dobiček.

o **V Gabrovici na Krasu pri Komnu** je bil izvoljen za župana vrl narodnjak in skrben mož, gosp. Alojzij Švara.

o **V Lokvi pri Divači** je umrl dne 3. t. m. širom znani Anton M u h a, star., veleposestnik, bivši deželni poslanec, župan itd., v 75. letu svoje starosti. Mož je bil eden prvih kraških veljakov in zelo imovit. On je bil svak pred kratkem umrlega in nepozabnega Avgusta Praprotnika, katerega dediči so postavili rajnemu spomin v obliki knežjega daru Ciril-Metodovi družbi.

Prosveta.

VII. list Savla-brezverca do Štefana, novega pastirja v Šmihelu pri Novem mestu.

(Vse pravice pridržane.)

Bratje! Vi veste, da med Judi še danes ni izumrlo upanje na Odrašenika, katerega so splošno in s posebnim hrepenenjem pričakovali že po polpreteklih dneh mogočnega kralja Davida in Salomona; ko so prišli in ko so se rešili iz babilonske sužnosti. In tem željeje so ga pričakovali, čim huje je razpadalo njih kraljestvo pod pritiskom sosednjih poganjskih oblastnežev; tem bolj so hrepeneli po njem, čim bolj je med njimi samimi razsajal bratomorni boj, ki je po padcu slavne rodovine Makabejcev ali hasmonejskih vladarjev (l. 63. pr. Kr.) kraljevi prestol v Jeruzalemu po milosti Rimljanov prešel v roke tujca, po-sili Juda Heruda (Heroda) iz rodu Judom sovražnih Edomljanov (Idumejcev — l. 38. pr. Kr.).

Ker vem, da vse to dobro veste, vam ne bom na dolgo razlagal vseskozi burne zgodovine tega izvoljenega ljudstva. Dovolj bodi, da veste, da so skozi stoletja po padcu Davidove in Salomonove oblasti imeli dovolj povoda si iskreno želeti junaka, ki bi jih zopet združil, jim vtrdil kraljestvo in moč in oblast nad vsemi sovražniki. Ta junak in odrešenik, maziljenec Gospodov (Mašija, napačno: Mesija) naj bi vsemu Izraelu kraljeval na Sionu (Zion) in Jeruzalem bi bilo solnce slave in moči, in to solnce bi iz Jeruzalema razlivalo svoje blagodejne žarke po širni zemlji med vsemi narodi, na vekomaj. In ta veliki bodoči kralj-odrešenik mora priti iz rodu Davida in biti rojen v Betlehemu. — Tako so prorkovali sveti, za blagobit svojega naroda navdušeni možje-proroki.

Danes pri tako velikanskem napredku znanosti, zlasti kar se tiče zgodovine narodov iz davnih vekov, bo vsak otrok lahko vedel, da je vse to pričakovanje, vse to hrepenenje, vse to prerokovanje merilo edino le na posvetno oblast, na kralja, kakor je bil David. Takrat seveda, ko so evangelije pisali, oziroma ko so jih poljubno prepisovali iz hebrejskega (aramejskega) in grškega izvirnika v latinski rokopi (Itala) in iz tega zopet v novejši latinski prepis (Vulgata, spisal sv. Hieronim koncem 4. stoletja) in šele v srednjem

veku iz latinščine zopet prestavljali v razne druge jezike, takrat se cerkveni očetje niso veliko brigali za **zgodovinsko** resnico. Kdo izmed drugih narodov se je takrat brigal za judovske proroke, kdo se je brigal, da bi vzel v roko knjigo, katerega v sv. pismu ali v evangelijih naravnost na Jezusa Nazarečana citiranih prorokov in bi primerjal besedilo in vsebino dotičnega citata (izreka) s tem, kako se ga je izrabilo za naše sv. pismo, ali se torej to, kar nam naši cerkveni učenjaki citirajo, **z izvirnikom** vjema ali ne.

Tako so se zgodile velike pomote in žal te pomote so se tako tudi med sicer izobraženim ljudstvom še do danes tako vkoreninile, da se jih sv. cerkev sama ne upa popraviti, dasiravno je znano, **da je že pod prejšnjim papežem se ustanovila posebna komisija nalašč v ta namen.** Zato je tem bolj dolžnost vsakogar, ki ima priliko se seznaniti s takimi zmotami, svoje bližnje, ki te prilike nimajo, opozoriti na nje.

Eno takih velikih zmot najdemo v evangeliju (sv. Matevž 1. in 2. pogl.) ki na podlagi judovskih prorokovanj stavi Jezusovo rojstvo v Betlehem. V splošnem pa je to največja pomota, ker se na podlagi teh prorokovanj Jezus smatra kot tisti politični odrešenik, o katerem smo zgorej govorili. Vsakdo, bodisi kristjan ali drugoverec, ali brezverec danes dobro ve, da če bi se vse to prorokovanje res nanašalo na Jezusa, se prorokbe ravno pri njem **niso izpolnile.** Kajti: **Jezus ni postal kralj Judov, le z zasmehovanjem so mu ta naslov pribili na njegov križ,** (Jezus - Nazarečan - kralj - Judov) **on ni združil judovskega kraljestva ter Judov rešil rimskega jeroštva; ravno nasprotno se je vse zgodilo: Že za Jezusovega časa so Judje prišli pod popolno oblast Rimljanov, Jeruzalem ni postal solnce oblasti celega sveta** (tudi če se to prenese na versko stališče, je vendar **Rim in ne Jeruzalem prestolica krščanstva**), pač pa je 40 let po Jezusovi smrti Jeruzalem bil **razdejan** in kmalu na to **judovski rod kot ovce brez pastirja razkropljen po celem svetu in preganjan do današnjega dne ravno od tistih, ki se imajo Judom zahvaliti za svojo svetovno oblast.** Res je sicer, da so mu nekateri Judje-zarotniki proti Rimljanom ponujali kraljevsko čast, toda **Jezus je to čast z zaničevanjem odklonil, češ, moje kraljestvo ni od tega sveta.** Že edino ta izrek Jezusa samega bi bil tiste, ki so judovska prorokovanja naložili na Jezusa, kot po prorokih Judom obljubljenega odrešenika, še takrat, ko je bil še čas za to (začetkom razvoja krščanske cerkve pri prepisih evangelija) moral iztrezniti, da se **ta prorokovanja nikakor in nikdar ne smejo nanašati na Jezusa,** ker so naravnost v nasprotju z resnico in sicer ne samo zgodovinsko resnico, temveč tudi z Jezusovim naukom samim.

To bi bil v splošnem le en vzgled. Zdaj pa preidemo k specialnemu slučaju, vprašanja rojstva; ali v Betlehemu ali v Nazaretu.

Bratje! Pri tem vprašanju preidemo na pot iskanja resnice. Resnica pa kakor veste, marsikomu ni ljuba, dasi je **hčerka božja.** Zato pa bratje: Kdor izmed vas se ne čuti dovolj trdnega za to pot — mislim namreč na vaš verski čut — od tega odločno terjam: do tukaj, in ne en korak dalje! Vi pa, ki ste dovolj trdni kot **kristjani,** ki se ne vstrašijo resnice, te hčerke božje, hajdi za menoj!

Nič se ne bojte, naša pot gre **samo skozi evangelije in zgodbe sv. pisma.** Nobenih posvetnih knjig, nobenih krivih naukov ne smemo srečati na našem potu. Vzamemo v roke **evangelij.** Pred vsem splošni pregled. Tu nas iznenadi na prvi pogled, da o tako važnem, pravzaprav najbolj važnem dogodku kot je Jezusovo rojstvo, pišeta **samo dva** evangelista izmed štirih. Ostala dva (sv. Marko in sv. Janez), nam Jezusa predstavita že v dobo, ko se je dal krstiti po Janezu Krstniku. Pa tudi med onima dvema (sv. Matevž in Lukež), ki obširno poročata o Jezusovem rojstvu, nas čaka veliko presenečenje. Sv. Matevž namreč nam nič ne pove, da so Jezusovi starši morali zaradi popisovanja iz Nazareta potovati v Betlehem, ker je bil Jožef iz Davidovega rodu. O tem ve povedati samo sv. Lukež, sv. Matevž pa ve povedati prav mnogo o kralju Herodu, češ, da je po obisku 3 Modrih iz Jutrovega (o katerih sv. Lukež tudi nič ne ve) stregel Jezusu po življenju ter zato dal pomoriti vse novorojenčke v Betlehemu in okolici. Nadalje nam isti evangelist tudi opisuje beg sv. družine v Egipt in vrnitev nazaj v Nazaret. O vsem tem ne ve sv. Lukež prav nič. Ni pa važno, da tega sv. Lukež nič ne omenja, ampak važno je le to, ker nam sv. Lukež ves dogodek rojstva opisuje tako, kakor da bi se Jezusu takrat ne bilo niti najmanj žalga pripetilo. Pač so prišli k rojstvu po-božni pastirji, a potem ko se je dopolnilo 8 dni, je dete sprejelo po judovski postavi svojo obrezo in še le pri tej priliki je dete dobilo tudi svoje ime **Ješua** *. In ko je brez kakih ovir preteklo nadaljnih 40 dni, se je izvršilo očiščenje v templu. In »ko se je vse po postavi izvršilo, se vrnejo v Galilejo, v mesto svoje Nazaret.« (Sv. Lukež 2. 39.)

Bratje, poglejte to velikansko razliko celo med tema dvema evangelistoma. Na kateri strani je resnica? Po našem zdravem razumu zamore **eno** od obeh biti res-

* **Ješua**, je izvirno, torej pravilno ime. Ime **Jezus**, je posneto po grščini, ravnotako ime Kristus, za pravo hebrejsko ime Mašija (Mesija). Ime Ješua je bilo med Judi splošno, n. pr. Ješua (Jezus) Sirah itd. Je torej čisto napačno, imenu pripisovati kaj posebnega. Sveto je v kršč. cerkvi postalo še le vsled svetosti osebe.

nica, oboje pa nikakor ne more biti; že ker se to ne vjema ne s časom, ne krajem. Tudi sv. cerkev je — vsaj za nas Slovence — še le po bistroumnosti ali razodetju dveh naših cerkvenih učenjakov: dr. Lampeta in dr. Kreka v najnovejšem delu »Zgodbe sv. pisma« to vprašanje rešila tako, da je dala obema evangelistoma prav, in sicer tako: V zgodbah sv. pisma (10. zvezek) lahko vsakdo izmed vas čita, da sta Jožef in Marija res ves obred (obrezovanja in očiščevanja) s svojim detetom izvršila brez posebnih ovir v Betlehemu in v Jeruzalemu, torej tako kakor to opisuje sv. Lukež. Toda iz Jeruzalema sta se vrnila nazaj v Betlehem (?), kjer sta namesto v hlevu, stanovala v hiši in sta najbrže mislila sploh v Betlehemu ostati. Tedaj šele pa pridejo Modri iz Jutrovega, koje je zvezda pripeljala v Judejo, da se tu poklonijo obljubljenemu novorojenemu kralju Judov. Napotijo se naravnost v Jeruzalem kralja Heroda vprašat, kje je rojen novi kralj Judov, češ, da so videli njegovo zvezdo. Kakor noben človek, tako tudi kralj Herod sam ni nič vedel o tem znamenitem dogodku. Pozval je še le svoje pismouke in velike duhovne in ti še le so se spomnili prorokovanja proroka Miheja, po katerem mora novi kralj biti rojen v Betlehemu. Kralj se je tega silno prestrašil in naročivši Modrim, naj dete poiščejo, in ko ga najdejo, mu naj to pridejo sporočiti, da ga gre tudi on počastiti. Modri so gredoč proti Betlehemu zares v gledali zopet zvezdo nad hišo, v kateri so našli iskanega novorojenčka. Na to še le je angel v spanju posvaril Modre, naj se ne vrnejo k Herodu, Jožefu pa je tudi v spanju ukazal, naj beži z detetom in materjo v Egipt. Po Herodovi smrti se je sv. družina vrnila v Nazaret in sicer po ukazu angela, ki se je Jožefu spet v spanju prikazal. — Če se je vse tako tudi res godilo, tega tudi dva naša učenjaka ne vesta gotovo. Na strani 92 namreč priznata, da le »misli«, da so se sveti dogodki zvršili po tem redu.

To priznanje je lepo od njiju, ampak kaj naj imajo za sveto, gotovo resnico kristjani, če to nasprotje natanko premislijo? Vidite zdaj, kako je res nujno potreba, da tudi mi sami skušamo najti resnico ali vsaj verjetnost.

(Dalje prih.)

LISTEK.

Na delu za našo sveto stvar.

(Dalje in konec, glej št. 7.)

Jaz sicer še danes prav dobro ne vem, kaj je liberallec, le toliko vem, da mora biti strašansko ostudna žival, ko slišimo vsako nedeljo pridigovati samo o njih in o Bogu nič več. Gotovo se bje hud boj med Bogom in liberalizmom, in tudi ni dvomiti, da hoče liberalizem prekucniti

Boga s prestola in gori posaditi samega dr. Tavčarja.

Pa naj že bo, kakor more, župnik so dajali, da je liberallec s hudičem v zvezi in kar pa na prižnici povedo, je vse do pičice resnično, ker tam govori sam Bog iz njih. Po njih naukih sem spoznal jaz in vsi poštene ljudje, da smo mi pravi božji sinovi, in zato smo pristopili k Marijini družbi. Tako je mene privedla božja previdnost do najuglednejših krogov našega trga.

Tako stvarnim izvajanjem je sledilo gromovito ploskanje in pritrjevanje od vseh veljakov katoliškega sveta.

Pozvan od navdušene množice se je dvignil Franc Podlonovc in govoril sledeče pametne besede:

»Slišali smo, kakšne kremenite značaje zna vzgajati naš častitljivi. Da to podkrepim, naj mi bo dovoljeno omeniti samo par vzgledov. Kdo bi se na primer mogel kosati z mano glede noževih, sekirinih in kolovih pohodov na neizprosni bojih z liberalci.

Celo Šimen Pobijaj mi ostane v ozadju glede mojstrske izvršitve. Vsi veste, kolikokrat sem zadal sovražniku smrtno rano, a skoro vselej sem se znal zmuzniti in zvaliti krivdo na liberalca. Samo pri zadnjih pobojih, kjer sem končal nasprotnika, sem sam tudi izgubil roke in postal tako žrtev naše svete stvari.

V zadoščenje sem dobil od gospoda vse papeževe žegne in od gospoda župana sem dobil trajno pokojnino. Večina občinskega odbora me je pa dala oklicati za občinskega mučenika.

Takega junaka ima čast rediti naša občina.

Sploh je naša občina srečna. Čast in skrbeti še za drugega potrebnega moža. To je naš somišljenik trgovec iz spodnjega konca. Mož je pred leti oslepel in ko je zadnjič sedel med veliko množico ljudi, je začel mahati z rokami in poditi nekaj izpred sebe. Pomilite, zgodil se je čudež, slepec je zagledal hudiča, ki je prišel v sokolskem kroju po mladeniča, ki je v bližini umrl. Takoj so verni možje soglasno proglasili Sokole za hudičeve brate.

Zahvaliti se moram našemu gospodu za vzpodbujanje med našimi ljudmi. Preje se nismo nikdar tožili, ali odkar so oni pri nas, sta vsak teden najmanj po dve partiji pri sodišču. Čeprav nobene tožbe ne dobimo, kaj to. Zadostuje nam, da lahko spravimo liberalce vsaj ob potne stroške. Naše izgube se tako poplača iz skupnega denarja.

Želeti bi bilo, da sledimo vsi našemu vzor katoličanu, posebnemu župnikovemu ljubljencu Janezu Kleparju. On in župnik sta kot ena duša v dveh telesih. Ni čudno, ker Janez ima za seboj neomadeževano preteklost. Opral si je čast z večkratnim revidiranjem pušic v znamenjih in cerkvah, z previdnim nadziranjem poštnih in drugih voz, kjer se vozi denar.

Imam še nekaj važnega za povedati in kar hočem, da ostane pribito za vselej in povsod. Enkrat za vselej hočem pokazati, da je naša stranka stranka ljubezni. Da podprem svojo trditev, naj omenim sledeči slučaj. Med nami je zopet veren mož, kakor jih je malo pod solncem. Splošno naj bo omenjeno na tem mestu, da imamo pri naši stranki ljudi, ki kažejo posebne zmožnosti. Za vsako čednost imamo svojega zastopnika. Pa da pridem zopet na prejšnje, naj povem, da ta mož še ni en mesec udovec in nekaj trenutkov pred

ženino smrtjo mu je umrl tudi sinko. Pa ga danes pogledajte. Ljubezen je premagala vse in danes mu sloni v naročju že nova ženka. To je mož pravega katoliškega kalibra. Rešen je. Ne bo mu treba več letati v Podrožanec in ne bo se mu treba voziti bosonogemu tako dolgo.

Tu je prekinil govornika strašansk vrišč, ki je prihajal iz prve sobe. Klofute so letele od vseh strani in le komaj se je izvedelo, za kaj se gre.

Rezika Poljubček je kričala nad mladim fantom, da je ničvreden, ker govori s Sokoli. To je podžgalo kri katoliškim možem in takoj je bil pretep. Luč so takoj razbili, da so se med seboj lažje pokorili za grehe tega slabega mladeniča. Stoli so pokali, ženske so ječale in bežale. Močno pa je donel glas: »Boljši sem še zmiraj, kot ti. Še nikoli me niso duhovni gospodje dobili za skladovnicami, tebe so pa že, ko si z vso gorečnostjo skazovala svojo pregorečo ljubezen in objemala ljubčka...«

Na mah je postalo vse tiho. Le skozi okno se je slišalo divje skovikanje sove in zamolklo bučanje čukov in drugih nočnih ptic, katerih petje se je krasno ujemalo. Po vseh sobah so se zbrali v pare in glasno pojoč so slovesno zaplesali katoliško-narodno čukoladko.

Zadaj pri peči je tuhtal svoj govor France Dvajsetičar. Treba se je zahvaliti za prekrasne besede gospod župnika Valentina Bohinjca.

Ker pa je možiček majhne telesne postave, je komaj splezal na mizo. Potrkal je ob štefan in po opominih gospoda župana Pospravija je ljudstvo toliko vtihnulo, da je prišel do besede majhni možiček na mizi. Svojo nožico je ovil okoli štefana in vrat je toliko stegnil, da je videl čez steklenico. Tak je svoji ženi tako ugajal, da so se ji oči tako vzbulile, da so komaj dobili prostora ostali gostje v sobi. On pa je začel:

»Prevzvišeni, preblagorodni naš gospod dobrotnik, naš oče v vseh stiskah in potrebah! Čast mi je zahvaliti se za vaše dobre, ki ste jih izkazali našemu trgu.

Iztrgali ste županstvo liberalcem iz rok. To je ena največjih zaslug. Izbrali ste za to mesto najboljšega moža, kar jih je v našem trgu. Res, da se je zadnjič potegoval nekoliko tudi drug zaslužen mož za to mesto. Tudi njemu se ne sme kar takosibodi odrekati vseh vrlin. V mislih imam Blažka Udrihaj, ki je pred zadnjimi županskimi volitvami dal preslikati eno kamrico, kjer je hotel urediti župansko pisarno.

Vrl mož je to in zgleden naraščaj ima. Pri kolikih pobojih in pretepih in pri kolikih drugih lepih prilikah so ga zalotili orožniki in ga iz samega spoštovanja spravili pod streho.

Njegov Miško je vzoren mladenič, kar v oči ga pogledj in videl boš, kako se blišči v njih pristni katoliški duh.

Kar se pa tiče njegovih hčera, naj vam zadostuje le nasledni slučaj:

Ko so zadnjič pili oče Blažek Udrihaj in vsi otroci, je zaklicala najmlajša hči nekemu Sokolu: »Če nisi takoj tiho in se ne pobereš domov, ti pripeljem tako okolu ušes, da se boš takoj zunaj pobiral.«

To vam rečem, kdor ima take otroke, bi tudi za župana ne bi bil slab.

Pa pustimo njega in čislajmo tistega, za katerega so se gospod župnik bolj zavzeli in to je naš slavni Janez Pospravi. Kdo ne pozna poštene katoliške koreni-

ne? Kdo zna voditi, zapeljati in pospraviti konsum tako v svoj dobiček, kot je pokazal to on? Od bornega kovača do uglednega trgovca, to je delo našega župana. Iz tega se vidi, kako Bog ljubi poštenost, ko jo že na tem svetu tako bogato poplača.

Nadalje dovolite, gospod župnik, da se vam zahvalim tudi v lastnem imenu. Veljal sem že med vsemi tržani za nevarnega človeka, ki ne zna prav dobro razločevati med mojim in tvojim. Zraven tega se mi ni smel vsak približati, ker sem vedel, da sem majhen, sem pa nosil toliko večje nože seboj.

Ljudje so se me ogibali in nobenega spoštovanja bi ne užival več, da niste prišli vi med nas. Po vaših naukih smo sedaj mi najboljši ljudje. Leberalce dreti in jim spodkopavati dobro ime, to je naše geslo.

Razno

* 100.000 lir za en zdravniški obisk. Milijonar Morgan prebiva v Kairu. Zadnji čas je hudo zbolel, zato je pisal slovečemu italijanskemu zdravniku dr. Bastionelliju, da ga obišče. Poslal mu je pa tudi obenem ček, glaseč se na 100.000 lir. Zdravnik je takoj odpotoval v Kairo, Mesto Kairo je v Afriki.

* V neki zapuščeni hribovski vasi na Francoskem so od župnika nahujskani vaščani ponoči oblegali šolo, kjer je imel stanovanje tamkajšnji oženjeni 27letni učitelj. V spalno sobo so tudi streljali v smeri proti postelji, tako da so obtičale krogle v zidu tik nad posteljo zakonskih, vrata so pa ometali z blatom in to zato, ker je hotel župnik (curè), naj se ne rabi v šoli neke, od šolske oblasti predpisane učne knjige. Učitelja in učiteljico so bojkotirali vsi vaščani ter niso jima hoteli prodajati niti najpotrebnejših živil, tako da je moral učitelj 15 km daleč iti kupovat mleko, kruh, meso itd. Francoski listi na dolgo in široko pišejo o tem škandalu, kakršnega se celo v kranjski deželi pogostoma ne vidi in vse vsled hujskanja popa v cerkvi in zunaj cerkve. Potem pa straše naši klerikalci kmete s Francijo... Iz zgornjega slučaja se razvidi, da so med nahujskanimi kmeti učitelji na Francoskem ravnotako preganjani, kot v blaženi Kranjski. Klerikalec je pač povsod enak. — Vso zadevo ima sedaj sodnija v rokah. — Trpel bo seveda le zapeljani kmet.

Razširjajte „Slovenski Dom“.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 1. marca 1913.

Dunaj: 63, 2, 37, 60, 22.

Dvignjene v sredo, dne 5. marca 1913.

Gradec: 25, 2, 43, 15, 58.

Brno: 59, 25, 34, 52, 75.

Čitajte slovenska zgodovinska romana:

Kralj Matjaž.

Cena 2 K, po pošti 20 vin. več.

Opatov praporščak.

Cena 1.80 K, po pošti 20 vin. več.

Obe knjigi se dobivata v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Aškerčevo poslednje delo:

Atila v Emoni.

Cena broširane knjige 1.40 K, vezane 2.40 K; po pošti 20 v. več.

Naroča se v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Lastna lovarna
ur v Švici
1887
Zahtevajte „JUBILEJNI CENIK“ zastoj
1912
Fr. Čuden, Ljubljana.

Na prodaj iz proste roke je
hiša v Črnomlju štev. 178

tik ob cesti na kolodvor, z obsežnim vrtom, pripravna tudi za vsako obrt ali skladišče.

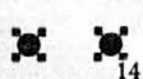
Pojasnila daje lastnik **Ant. Jeršinič**,
Ljubljana, Školja ulica. 19

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 „ „ „ II. „ . . .	1	60	1	80
1 „ „ „ III. „ . . .	1	50	1	70
1 „ telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	2	—	2	20
1 „ „ „ (prekajenega) . . .	2	20	2	40
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 „ Prašiči na klavnici . . .	1	06	1	30
1 „ kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	60	2	80
1 „ masla surovega . . .	2	40	2	80
1 „ masti prašičje . . .	2	10	2	16
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	76	2	—
1 „ slanine prekajene . . .	2	—	2	20
1 „ sala . . .	1	92	2	00
1 „ surov. margarinkega masla . . .	—	—	0	—
1 „ kuhan. margarinkega masla . . .	2	—	2	20
1 jajce . . .	—	06	—	8
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 „ „ posnetega . . .	—	08	—	10
1 „ smetane sladke . . .	1	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	90	1	00
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 „ čajnega surovega masla . . .	3	20	3	80
1 piščanec . . .	1	20	1	60
1 golob . . .	—	40	—	50
1 raca . . .	1	80	2	20
1 gos . . .	5	50	6	—
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	35	40	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	35	00	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	34	40	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	33	70	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	32	70	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	31	80	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	31	30	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	28	50	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	18	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	26	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	48	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	46	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	—	—	—	—
1 l fižola . . .	—	28	—	40
1 „ graha . . .	—	36	—	40
1 „ leče . . .	—	40	—	48
1 „ kaše . . .	—	28	—	30
1 „ ričeta . . .	—	26	—	28
100 kg pšenice . . .	23	—	24	00
100 „ rži . . .	21	00	22	00
100 „ ječmena . . .	20	—	21	—
100 „ ovs . . .	22	00	24	00
100 „ ajde . . .	22	—	23	—
100 „ prosa belega . . .	—	—	—	—
100 „ „ navadnega . . .	19	—	20	—
100 „ koruze . . .	21	00	20	—
100 „ činkvantina . . .	26	—	—	—
100 „ krompirja . . .	6	50	7	—
Lesni trg				
Cena trdemu lesu 9.50 do 12 K.				
Cena mehkega lesa 8.— do 9.— K.				
Trg za seno slamo, in stello.				
Na trgu je bilo				
voz sena . . .	7	50	8	—
„ slame . . .	5	—	6	—
„ stelje . . .	3	—	4	—
„ detelja . . .	8	—	8	50

Priporočamo našim

Kolinsko cikorijo

gospodinjam

iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.